

Зарубіжний досвід боротьби правоохоронних органів із незаконним обігом наркотиків

Оперук В.І., науковий співробітник докторантури та ад'юнктури НАВС, кандидат юридичних наук

Однією з найбільш гострих проблем, які викликають велике занепокоєння не лише в Україні, а й у світовій спільноті, є проблема поширення та розповсюдження наркоманії, що являє безпосередню реальну загрозу здоров'ю як окремії особистості, так і цілій нації. Таке небезпечне становище в Україні останніми роками обумовлено політичною й економічною нестабільністю, різким зниженням життєвого рівня людей, зайнятих інтелектуальною працею, що створює передумови для пошуку додаткових заробітків, а також умови для зближення з ділками тіньової економіки, та наркобізнесу зокрема.

Особливості географічного розташування України, соціально-економічний та політичний стан суспільства, інтенсивна міграція населення, розширення міждержавних відносин при наявності могутніх регіональних джерел для нелегального виробництва наркотиків, значні прибутки від їх обігу є передумовою виникнення і функціонування організованих злочинних угруповань, які спеціалізуються на наркобізнесі маючи у багатьох випадках стійкі міжрегіональні та міжнародні зв'язки [1, с. 34].

Проблема незаконного розповсюдження наркотиків має чітко визначену соціальну спрямованість: наркоманія домінує переважно в молодіжному середовищі і завдає значного руйнівного впливу на майбутній генофонд нації.

Наркоманія як хвороба і незаконний обіг наркотичних засобів належать до глобальних проблем сучасності. Цим явищем притаманний високий ступінь суспільної небезпеки. Суспільна небезпека наркоманії полягає у тому, що, зловживання наркотиками наносить шкоду здоров'ю людини; призводить до народження дітей - потенційних наркоманів, з ураженим генофондом і слабким здоров'ям, нездатним протистояти різним хворобам, а це все негативно відображається на здоров'ї не тільки окремої людини, а й в цілому на здоров'ї нації [2, с. 47].

Зважаючи на вищевикладене, вважаємо за доцільне проаналізувати міжнародний досвід боротьби правоохоронних органів з незаконним обігом наркотичних засобів, щоб на основі проведеного аналізу висвітлити найбільш ефективні способи та методи боротьби із незаконним обігом наркотиків різних зарубіжних країн.

Провівши аналіз зарубіжного законодавства, ми дійшли висновку, що єдиного «рецепту» боротьби із незаконним обігом наркотиків, який би підходив для усіх країн загалом, не має. Тому, країни обирають, або власний шлях протидії незаконному обігу наркотичних засобів, з урахуванням історичних, релігійних, соціально-культурних, економічних факторів, або дотримуються шляху, який історично сформувався в даному регіоні.

Разом з тим, хотілось би відмітити, що антинаркотичне законодавство різних країн за способом боротьби із наркозлочинністю та суворістю відповідальності можна умовно поділити на декілька груп.

Так, до першої групи можна віднести країни, які в силу вищезазначених факторів, проголошують нетерпимість до вживання та розповсюдження наркотиків та проводять репресивну антинаркотичну політику, яка полягає у застосуванні досить суворих покарань за злочини пов'язані із наркотиками, в тому числі і смертної кари в окремих країнах. До таких країн можна віднести Іран, Китай, Росія, та інші країни переважно Центральної та Південно-східної Азії, які дотримуються таких методів боротьби із наркозлочинністю [3].

Однак, застосуванням репресивного антинаркотичного законодавства не завжди можна досягнути бажаного результату. До прикладу, в Російській федерації після запровадження жорсткого антинаркотичного законодавства було практично перекрито канали надходження героїну та інших наркотичних засобів опійної групи.

В результаті чого, в Російській федерації ін'єкційні наркозалежні почали масово переходити на вживання так званих «аптечних наркотиків» зокрема і дезоморфіну, який ще в народі називають «наркотиком для бідних» чи «крокодилом» від якого настає сто процентне звикання уже після першої ін'єкції.

А враховуючи те, що з кожним роком в геометричній прогресії зростає кількість регіонів Російської федерації в яких наркозалежні переходять із природних, та напівсинтетичних наркотичних засобів опійної групи на вживання синтетичного наркотичного засобу – дезоморфіну, можна констатувати, що репресивна політика держави не дала бажаного результату, так як на даний час практично не залишилось регіону держави, який би не був вражений дезоморфіновою епідемією [3].

До другої групи відносяться країни, в яких антинаркотичне законодавство є більш ліберальне до наркозалежних. До таких країн можна віднести Голландію, Бельгію, Данію, Чехію, Швейцарію та інші країни Західної Європи.

В даних країнах наголошують на необхідності зміни ставлення до наркозалежних як до суб'єкта злочину, на ставлення, як до проблеми закладів охорони здоров'я, тобто наркозалежні підлягають лікуванню.

Разом з тим ліберальна політика відносно наркозалежних на наш погляд, також не є ефективним способом боротьби з незаконним обігом наркотиків, це ми можемо побачити на прикладі Голландії, яка стимулює потік «наркотуристів» із цілого світу до своєї країни [4].

Однак, ми цілком погоджуємось з думкою Волощука А.М. який у своїй праці зазначив, «... що легалізація наркотичних засобів має ряд несприятливих факторів. Перш за все, слід врахувати феномен терпимості: якщо наркотичні засоби будуть загальнодоступні, можливо, підвищиться рівень терпимості суспільства до їх споживання. В свою чергу, підвищена терпимість матиме результатом зростаючий попит на наркотичні засоби. Крім того, легалізація знизить ціни і збільшить кількість новачків. Так, за перші 5 років легалізації марихуани в Голландії рівень споживання марихуани підскочив майже на 200%» [4, с. 82]. Отже, така ліберальна політика держав відносно наркозалежних, також не дає бажаного результату.

Однак, серед країн, що проводять ліберальну політику відносно наркозалежних, є країни до прикладу США та Великобританія, які з

одночасним поблагливым ставленням до наркозалежних проводять потужну антинаркотичну пропаганду серед груп населення, які відносяться до групи ризику, а також здійснюють жорсткий контроль за незаконним обігом наркотиків в державі.

На наш погляд, саме такий підхід до боротьби з наркозлочинністю є найбільш ефективним способом боротьби із незаконним обігом наркотиків, так як держава при такому підході, здійснює комплексний підхід щодо боротьби з цією проблемою.

Отже, підводячи підсумок можемо зазначити, що в різних країнах є різне бачення та підходи до вирішення проблеми пов'язаної із незаконним обігом наркотиків, які діють з різною ефективністю.

Саме тому, на основі аналізу зарубіжного досвіду боротьби із незаконним обігом наркотиків, слід визначити найбільш ефективний спосіб боротьби з незаконним обігом наркотиків, та на законодавчому рівні прийняти відповідні нормативно-правові акти, які б відповідали сучасним потребам практики.

Список використаних джерел:

1. Наркозлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання [Текст]: Науково-практичний посібник / А.А. Бова, В.І. Женунтій, А.П. Закалюк та ін.; За заг. ред. А.П. Закалюка. – К.:2006. – 296 с.
2. Актуальні проблеми боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів в Україні. Загальна частина [Текст]: курс лекцій: у 2-х кн. Кн. II / О.М. Джужа, Д.Й. Никифорчук, О.М. Стрільців, Я.І. Слободян та ін.; за ред. С.М. Моїсєєва. – К. – Ів.-Франк.: Київ. Нац. ун-т внутр. справ, Прикарпатський юрид. ін.-т ЛьвівДУВС, 2008. – 270 с.
3. Российские наркоманы гибнут от дезоморфина [Електронний ресурс] <http://www.chaspik.spb.ru/russian/rossijskie-narkomany-gibnut-ot-dezomorfina/>
4. Волошук, А.М. Організаційно-правові засади та практика запобігання незаконному обігу наркотиків [Текст]: навч. посіб. / А.М. Волошук, О.О. Юхно. – Одеса «ОДУВС», 2011. – 266 с.

Зворотна дія Закону про кримінальну відповідальність у часі при призначенні покарання за злочини у сфері господарської діяльності, вчинені до 17 січня 2012 року

Тучков С.С., суддя Комунарського районного суду міста Запоріжжя, кандидат юридичних наук

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» від 15 листопада 2011 року (далі по тексту – Закон України від 15 листопада 2011 року), який набув чинності 17 січня 2012 року, внесено зміни в санкції заборонних норм, визначених у розділі VII КК України. Значний відсоток цих змін торкався заміні покарання у виді позбавлення волі на певний строк на покарання у виді штрафу.

Певні складнощі при призначенні покарання за скоєння злочинів у сфері господарської діяльності, за вчинення яких можливе призначення покарання у виді штрафу у розмірі понад трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, які завдали значну майнову шкоду та вчинені до 17 січня 2012 року, виникають під час застосування положень передбачених ч.2 ст.53 КК України щодо призначення покарання у виді